

STRUČNÝ PŘEHLED: JAK NA DEZINFORMACE?

Dezinformace jsou nebezpečné

To, co náš svět v tuto chvíli sužuje, je něco, co většina zná jenom z filmů a učebnic. Tato situace ale zasáhla nás všechny, protože internet své hranice nemá.

Každý je cílem dezinformací, které se každým dnem stávají více a více nebezpečné. Jejich cílem je totiž šířit nenávist a rozdrobovat společnost.

Jak rozeznat lživou zprávu?

Dejte na první dojem

Vyskočí na vás zpráva – **nadpis je šokující a napsaný velkými písmeny**. Už tady byste měli zpozornět. Dezinformační weby využívají fascinaci, aby okamžitě zaujaly vaši pozornost. Když na zprávu kliknete, často se objeví žádost o finanční podporu – další známka pro obezřetnost. Samotný web potom vypadá zvláště, již na pohled není moc hezký a jeho **obsah je často plný gramatických a pravopisných chyb**.

Dezinformátoři ve velkém začali využívat i pověst velkých médií a zejména na Twitteru vytvářejí falešné profily, které na první pohled vypadají jako důvěryhodné. Ověřujte si jména webů i profilů – **na sociálních sítích jsou důvěryhodné zdroje z pravidla označeny fajfkou za jménem**.

Ověřujte, ověřujte a ověřujte

Dezinformace jsou i na stránkách, které na to na první pohled nevypadají. Když si článek přečtete, hledejte jeho autora. Následně si ověřte i datum, ve kterém byl článek vydaný – dezinformátoři sdílí starší články, které se jim pro jejich lži zrovna hodí. A svatou trojici zakončují zdroje. Každý **důvěryhodný článek označuje zdroje**, ze kterých čerpal, aby si každý mohl informace ověřit.

Pokud tuto informaci nemůžete dohledat, nejspíše se jedná o dezinformaci. Pokud ale chcete zabroudat ještě hlouběji, ověřte si, jestli informace sdílí i důvěryhodná média. Případně jak danou informaci interpretují ony.

Zásadní součástí každého článku jsou i fotografie. V případě dezinformací jsou staré, z jiného místa nebo dokonce z filmů a her. **Pokud si fotku stáhnete a následně ji vložíte do vyhledávače Google**, obvykle objevíte její pravý původ nebo širší kontext. Někdy dokáže výřez fotografie nebo šikovně zvolený úhel objektivu úplně změnit význam situace.

Rozum je váš nejlepší přítel

Neustále myslíte na jedno pravidlo – pokud se něco zdá příliš **dobré, fascinující nebo strašlivé**, možná se to jenom nezdá. Při čtení jakékoli zprávy dejte na selský rozum a nenechte se ovlivnit emocemi článku – přesně to je jejich účel. S trochou obezřetnosti porazíte jejich nejsilnější nástroj raz dva.

Odhalili jste je, ale co teď?

Nenechte je zmizet

Když na dezinformaci narazíte a úspěšně ji odhalíte, hned ji nahlaste. Sociální sítě nabízejí možnost „nahlásit obsah“, pokud zprávu nahlásí dostatek lidí, její pravost ověří nezávislé orgány a smažou ji. Je proto na místě, abyste na zprávu upozornili i své přátele a vyzvali je k jejímu nahlášení.

V případě, že narazíte na obsah podporující ruskou invazi na Ukrajinu, můžete ho rovnou nahlásit Policii ČR. Takový obsah je v České republice zakázaný a dotyčnému **hrozí až tři roky odnětí svobody**.

Upozorněte ostatní

Pokud k dezinformační zprávě dohledáte zdroje, které ji vyvrací, neváhejte a upozorněte nejen své přátele, ale i ostatní uživatele v komentářích. Pokud tak donutíte alespoň jednoho z nich, aby se nad zprávou zamyslel, je to obrovský úspěch.

Nenechte se však ovládnout emocemi – v odpovědích na váš komentář se mohou objevit vulgární či výhrušné odpovědi. Mějte klidnou hlavu a na žádné z nich neodpovídejte nebo si svou odpověď dobře promyslete. V mnoha případech se jedná o profily „trolů“, kteří vás chtějí rozzuřit nebo podporují dezinformační kanály.

Mluvte o dezinformacích

Pokud budete o věcech mluvit, získáte daleko větší rozhled a dezinformace budete odhalovat snadněji a snadněji. Sociální sítě totiž ví, kdo jste a co chcete vidět. Podle toho vám obsah servírují. Když zůstanete v jedné bublině, dostáváte se do velkého nebezpečí. Zkuste pochopit i pohled druhých.

Pomozte i svým rodičům či prarodičům – oni internet tak dobře neznají, a to nebezpečnější se pro ně dezinformace stávají. Promluvte si s nimi, dejte jim rady, jak je rozeznat. Případně se jich ptejte a diskutujte o jejich názorech, které mohou být dezinformátory ovlivněny.